

SWOT

Udruženje ekonomista Republike Srpske

Investiciona politika (IPS – Investment Policy Statement)

Decembar 2008

Cilj prezentacije

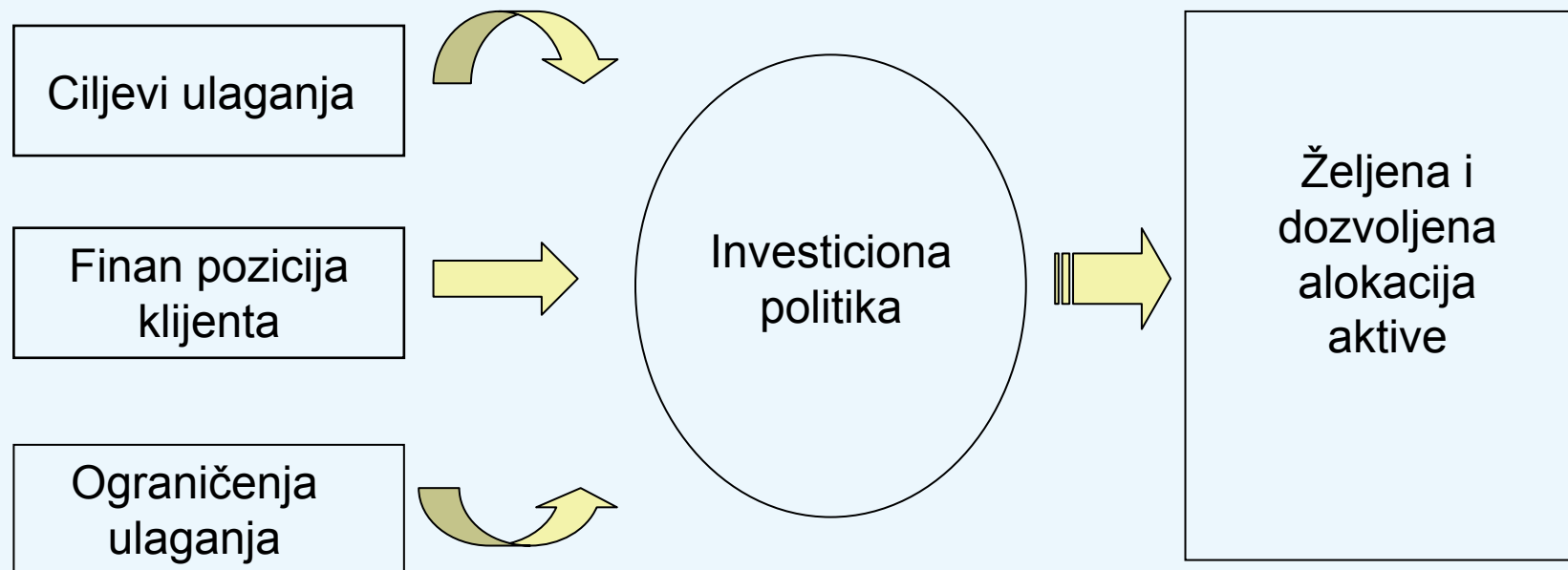
- Upoznati sa potrebom izrade IPS-a pri ulaganju
- Definisati pojam IPS-a
- Objasniti sastavne elemente IPS-a
- Definisati tipove investitora
- Zaštita investitora

Razlozi zašto ???

- Prema istraživanjima 90% klijenata trguje samo godinu dana
- Očekivanja na tržištu kapitala + IPS = Strateška alokacija aktive
- Alokacija aktive = 80-90% prinosa portfelja
- Član 127. stav 2. tačka b) Zakona o THOV
- IPS = efikasnije tržište
- Zaštita interesa investitora

Pojam investicione politike

- Pisani dokument
- Cilj ulaganja i IPS

Alokacija aktive

Klasa aktive	Željena alokacija	Tolerancija
1 Akcije domaćih preduzeća	50%	46-54%
2 Akcije stranih preduzeća	10%	8-12%
3 Gotovina i ekvivalenti	5%	4-6%
4 Domaće srednjoročne obveznice	5%	3-7%
5 Domaće dugoročne obveznice	20%	19-25%
6 Inostrane obveznice	10%	5-11%

Elementi IPS-a

- Podaci o klijentu
- Cilj ulaganja
- Toleranciju rizika
- Ograničenja ulaganja
- Plan revidiranja investicionih ciljeva i IPS-a

Podaci o klijentu

- Lični podaci o klijentu
- Izvori bogatstva klijenta (plata, kirije, nasledstvo...)
- Veličina bogatstva (percepcija)
- Životna dob klijenta (4 glavne faze)
- Pravilo akcije vs obveznice = Br godina - 100
- Psihološko profilisanje klijenta (tipologija investitora)

Tipologija investitora

- Dvije vrste upitnika
- Četiri vrste investitora

Upitnik o toleranciji rizika	Netačno	Djelimično netačno	Djelimično tačno	Tačno
1 Nervozna/an sam kad letim	1	2	3	4
2 Ne volim sportove sa kontaktom (npr fudbal)	1	2	3	4
3 Kad se svađam sa prijateljima ja sam onaj koji popušta	1	2	3	4
4 Nikad nisam imao žestoku svađu sa roditeljima	1	2	3	4
5 Želio bih da mogu otvorenije da pokazujem svoja osećanja	1	2	3	4
6 Nikad ne podižem svoj glas	1	2	3	4
7 Ne volim da pričam o intimnim stvarima sa prijateljem	1	2	3	4
8 Volim sikanstvo	1	2	3	4
9 Svoja politička ubeđenja klasifikova bi kao liberalna	1	2	3	4
10 Nisam lako uzbudljiv	1	2	3	4
11 Ne volim ploviti daleko od obale	1	2	3	4
12 Bojim se javnog obraćanja	1	2	3	4
13 Ukoliko mi neko ponudi veću kuću neću se seliti zbog toga što ne volim da se selim	1	2	3	4
14 Imao sam mnogo seksualnih odnosa	1	2	3	4
15 Uvek se oblačim po poslednjoj modi	1	2	3	4
16 Uvek ću preuzeti inicijativu kad drugi neće	1	2	3	4
Rezultat	42			

Upitnik o načinu donošenja odluka	Netačno	Djelimično netačno	Djelimično tačno	Tačno
1 Čuvam sve moje mailove, nikad ne brišem svoje mailove	1	2	3	4
2 Omiljeni predmet u školi je bila matematika	1	2	3	4
3 Radije ću sjediti ispred televizora nego uraditi nešto korisno u kući	1	2	3	4
4 Radije ću raditi samostalno nego u grupi	1	2	3	4
5 Sebe smatram nezavisnim	1	2	3	4
6 Kada idem na večeru ili bioskop obično ja organizujem tu aktivnost	1	2	3	4
7 Dosadni su mi ljudi koji nisu vredni i odgovorni na poslu	1	2	3	4
8 Nikad ne ostavljam stvari ne dovršene	1	2	3	4
9 Volim brzu vožnju	1	2	3	4
10 Uživam u sportovima sa kontaktom	1	2	3	4
11 Retko binem o novcu	1	2	3	4
12 Volim horor filmove	1	2	3	4
13 Uvek želim da upoznam nove ljude	1	2	3	4
14 Ponekad postanem nervozan čekajući lift	1	2	3	4
15 Ljudi me optužuju da sam previše temperamentan	1	2	3	4
Rezultat	25			

Veća averzija prema riziku	60	Metodičar	Oprezan investitor									
	55											
	50											
	45											
	40											
	35											
Manja averzija prema riziku	30	Individualist	Spontan investitor									
	25											
	20											
	15											
	10											
	5											
	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60
	Odluke se donose na bazi razmišljanja						Odluke se donose na bazi osećaja					

Karakteristike investitora

- Oprezni investitor
- Investitori metodičari
- Spontani investitori
- Investitori individualisti

Cilj ulaganja

- Cilj ulaganja = preuzimanje rizika
- Pitanja na koja treba odgovoriti:
 - Kako ćemo meriti rizik?
 - Koji iznos rizika investitor može da prihvati?
 - Koji iznos rizika investitor želi da prihvati?
 - Kako alocirati rizik?

Pokazatelji za fondove

Oznaka HOV	Naziv HOV	Stand. Dev	Beta	Expected return half-year	cv
BLBP-R-A	ZIF BLB - profit a.d. Banja Luka	19,51%	1,304	15,82%	1,23
BLKP-R-A	ZIF Balkan investment fond a.d. Banja Luka	11,44%	1,287	5,14%	2,23
BRSP-R-A	ZIF Bors invest fond a.d. Banja Luka	21,93%	0,817	17,12%	1,28
EINP-R-A	ZIF Euroinvestment fond a.d. Banja Luka	16,07%	0,985	20,83%	0,77
EKVP-R-A	ZIF Aktiva invest fond a.d. Gradiška	15,24%	0,894	8,96%	1,70
INVP-R-A	ZIF Invest nova fond a.d. Bijeljina	16,53%	1,127	12,84%	1,29
JHKP-R-A	ZIF Jahorina Koin a.d. Pale	17,08%	0,960	7,69%	2,22
KRIP-R-A	ZIF Kristal invest fond a.d. Banja Luka	15,21%	1,064	10,70%	1,42
PLRP-R-A	ZIF Polara invest fond a.d. Banja Luka	29,50%	1,750	6,49%	4,55
PRVP-R-A	ZIF Privrednik invest a.d. Banja Luka	19,09%	1,080	3,04%	6,28
VBIP-R-A	ZIF VB fond a.d. Banja Luka	21,32%	0,920	9,28%	2,30
VIBP-R-A	ZIF VIB fond a.d. Banja Luka	14,02%	0,580	5,14%	2,73
ZPTP-R-A	ZIF Zepter fond a.d. Banja Luka	14,03%	0,962	7,69%	1,82

Cilj ulaganja

- Rizik = Prinos
- Pitanja na koja treba odgovoriti:
- Kako mjeriti prinos ?
- Koliki prinos klijent želi ?
- Koliki prinos investitor treba da ostvari ?
- Koje su specifičnosti ciljanog prinosa ?

Ograničenja ulaganja

- Likvidnost (predvidljive i nepredvidljive potrebe za novcem)
- Vremenski horizont ulaganja (kratkoročni, dugoročni, višefazni)
- Porezi
- Zakonski i regulatorni faktori
- Specijalni slučajevi

Primjer investicione politike

Dokument izradio:
Datum: 20.12.2008
Mjesto: Bijeljina

INVESTICIONA POLITIKA

Podaci o klijentu

Marko Marković ima 29 godina, neoženjen. Zaposlen je u poreskoj upravi. Do sada nije imao iskustva sa tržištem kapitala. Trenutni prihodi pokrivaju troškove života i spreman je da godišnje uloži 3.000 KM. Osim plate nema drugih primanja. Svoje trenutno imovinsko stanje opisuje kao zadovoljavajuće. Planira da uložena sredstva ne povlači sa svog računa do isteka perioda ulaganja. Svoje odluke donosi na bazi osjećaja i ima veliku averziju prema riziku.

Cilj ulaganja

Prinos

Želja Marka Markovića je da njegova investicija vrijedi 1.000.000 KM. U razgovoru sa Markom utvrdili smo da nije spreman da izdvaja više od 3.000 KM godišnje i da je spreman da ulaže narednih 35 godina.

Zahtevana stopa prinosa iznosi 11,00%

Rizik

Mogućnost da prihvati rizik

Kao dugoročni ulagač klijent može biti većim dijelom izložen vlasničkim hartijama od vrijednosti. Klijent ne želi da povlači svoje investicije do isteka roka ulaganja što nam daje mogućnost da ulažemo i u manje likvidne finansijske instrumente.

Želja da prihvati rizik

Kao oprezan investitor klijent poseduje veliku averziju prema riziku. Njegove investicije treba da budu niskog stepena volatilnosti. Njegov portfelj treba da bude niskog stepena obrta. Klijent poseduje izraženu potrebu za finansijskom sigurnošću.

Ograničenja ulaganja

Likvidnost

Klijent nema izraženu potrebu za likvidnošću, ali zbog averzije prema riziku preporučuje se da do 35% portfelja klijenta izložimo dugoročnim obveznicama.

Vremenski horizont

Klijent ima dugoročni (35 godina) višefazni vremenski horizont.

Porezi

Trenutno prihodi po osnovu portfelja sastavljenog od domaćih finansijskih instrumenata nisu oporezivi.

Zakonska i regulatorna ograničenja

Prilikom ulaganja obratiti pažnju da se ne pređe 25% vlasništva akcija emitenta.

Revidiranje investicione politike

Investicionu politiku potrebno je revidirati u slučaju povećanja / smanjenja prihoda, u slučaju dodatnih zahteva klijenta, ali najmanje dva puta godišnje.

Plan revidiranja investicione politike: 30.06. i 20.12.

PITANJA

???